

---

# PROGRAM Didaktika výtvarné výchovy

---

## Nabídka studijních předmětů, kurzů a seminářů

### Doktorský studijní program Didaktika výtvarné výchovy

předmět: **Interdisciplinarita diskursu výtvarné výchovy** povinný

kód v SIS OPDVV1V101A

Forma výuky/forma kontroly: přednáška, seminář, konzultace v češtině nebo angličtině/předkládání editovaných draftů odborného textu pro oborový časopis, případně předložení pracovní verze kapitoly disertační práce

garant: doc. PhDr. Marie Fulková, Ph.D., Mgr. Helena Kafková, Ph.D.

anotace: Problematika hybridního, interdisciplinárního pole výtvarné výchovy, pokrývající širokou škálu specializovaných disciplín, které ovlivňují interpretační strategie výtvarného umění, vizuality, oborové didaktiky a vizuální gramotnosti. Cílem je identifikace specifických konceptů výzkumu vztahených k tématu disertační práce studenta, zvládnutí odborných slovníků a interpretačních rámců, směřujících k napsání disertační práce. Hlavní témata

- Diskursivní pole výtvarné výchovy jako nestálé pole výpovědí; výpověď chápáná jako foucaultovská énoncé; autorská výpověď výtvarného umělce, dítěte, žáka ve výtvarné výchově,
- Vrstvy diskursu výtvarné výchovy, diskursivní analýza (vrstvy vědeckých, filosofických, uměnovědných disciplín),
- Diskursivní model didaktiky VV a analýza stávajících edukačních přístupů k obsahům vyučování.

Základní literatura je k dispozici v Knihovně PedF UK, Knihovně Uměleckoprůmyslového muzea, Knihovně Celetná FF UK, na online databázích oborových časopisů IJETA (International Journal for Education through Art/ <https://www.intellectbooks.com/>), IJADE (International Journal of Art & Design Education/ <https://onlinelibrary.wiley.com/>), Knihovně AVČR a specializovaných archivech center současného umění, např. DOX, Galerie Tranzitdisplay, Prague Institute of Planning and Development/vzdělávací centrum CAMP a jiné. povinná literatura:

BROWN, Tony, ATKINSON, Dennis and ENGLAND, Janice. Regulatory Discourses in Education: A Lacanian perspective. Peter Lang AG, Internationaler Verlag der Wissenschaften, 2006. ISBN-13-978-3039105274.

FOUCAULT, Michel. Diskurs, autor, genealogie. Přeložil Petr Horák. Praha: Svoboda, 1994.

FOUCAULT, Michel. Archeologie vědění. Přeložil Čestmír Pelikán. Praha: Hermann & synové, 2002.

FULKOVÁ, Marie. Diskurs umění a vzdělávání/(Discourses of Art and Education). Praha/Jinočany: Nakladatelství H&H, 2008. ISBN 978-80-7319-076-7.

FULKOVÁ, Marie, TIPTON, Teresa and ISHIKAWA, Makoto. Through the Eyes of a Stray Dog: Encounters with the Other (Culture). International Journal of Education through Art. Vol. 5. no 6, 2009, pp. 111-128. ISSN 1743-5234.

SEDERHOLM, Helena (Eds.) Artbeat: The Project. Helsinki: Aalto University, 2012. ISBN 9526046943.

doporučená literatura:

DANCER, Andrea. Profound Listening: Poetics, Living Inquiry, Arts-Based Practice and Being? Presence in Soundwalk? Soundscape Composition. Dissertation. The University of British Columbia, 2014.

FULKOVÁ, Marie and TIPTON, Teresa. A (Con)text for New Discourse as Semiotic Praxis. The International Journal of Art and Design Education, 2008, 27, č. 1. pp. 27-42. ISSN 1476-8062.

FULKOVÁ, Marie and TIPTON, Teresa. DNA as a Work of Art: Processes of Semiosis between Contemporary Art and Biology. The International Journal of Art & Design Education, Volume 32, Issue 1, February 2013. Pp. 83-96. ISSN 1476-8062.

FULKOVÁ, Marie. In-Between Space for Art and Education: Regimes of Visibility and Procedures of Expression. In Kettel, J. (ed.): Missing Link. Übergangsformen von Kunst und Pädagogik in der Kulturellen Bildung. Künstlerische Kunstpädagogik im Kontext. Oberhausen: ATHENA-Verlag, 2017. Pp. 123-133. ISBN: 978-3-89896-650-4.

FULKOVÁ, Marie and TIPTON, Teresa. Diversifying Discourse: The Influence of Visual Culture on Children's Perception and Creation of Art. In FAULKNER, Dorothy and COATES, Elizabeth (Eds.) Exploring Children's Creative Narratives. Routledge, Taylor & Francis Group, 2011. ISBN 978-0415-46562-2. pp. 132-156, DOI 10.4324/978020381892.

Online zdroje:

International Journal for Education through Art/ <https://www.intellectbooks.com/>

International Journal of Art & Design Education/ <https://onlinelibrary.wiley.com/>

předmět: **Kvalitativní metody v pedagogickém výzkumu** (povinný)

kód v SIS: OPDQ1P107B

garant: PhDr. Karel Starý, Ph.D.

forma výuky/forma kontroly: přednáška, semináře, samostatná práce, konzultace/zkouška

anotace: Cíle:

Studenti budou v návaznosti na Úvodní teoreticko-metodologický kurz seznámeni se základními teoretickými a metodologickými východisky kvalitativního výzkumu. Kurz bude specificky zaměřen na strategii případové studie a v jejím rámci budou vysvětleny hlavní metody shromažďování dat – pozorování a rozhovory, včetně způsobů pořizování záznamů. V průběhu distanční části kurzu budou účastníci provádět vlastní sběr dat. Součástí kurzu bude zpracování dat a jejich analýza. Studenti budou seznámeni s postupy kódování textu v softwarovém prostředí pro kvalitativní analýzu (MAXQDA). Témata:

- Charakteristika slabých a silných stránek kvalitativního přístupu ve srovnání s kvantitativním výzkumem, možnosti smíšeného výzkumu; proces plánování kvalitativního výzkumu (cíle, konceptuální a teoretický rámec, formulace výzkumných otázek),
- Zajištění kvality výzkumu (pravdivost a platnost, přenositelnost, hodnověrnost, spolehlivost, účastnická validizace); etické otázky a jejich řešení (zajištění bezpečí účastníků výzkumu, důvěrnost, poučený souhlas),
- Specifika různých strategií kvalitativního výzkumu (zakotvená teorie, případová studie, etnografický a biografický přístup); vícečetná případová studie školy jako konkrétní příklad aplikace jedné ze strategií kvalitativního výzkumu,
- Metody sběru dat (terénní poznámky; zúčastněné a nezúčastněné pozorování; hloubkový rozhovor, ohniskové skupiny; technická stránka shromažďování dat),
- Analýza kvalitativních dat (transkripce, různé přístupy ke kódování, využití softwarových nástrojů; kategorizace a interpretace výsledků); psaní výzkumné zprávy (průběžné záznamy, tvorba databáze, citace výroků účastníků, příprava zprávy pro publikování).

studijní literatura:

HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005.

MIOVSKÝ, Michal. Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu. Praha: Grada, 2006.

ŠVARÍČEK, Roman, ŠEĎOVÁ Klára a kol. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál, 2008.

STRAUSS, Anselm a CORBINOVÁ, Juliet. Základy kvalitativního výzkumu. Postupy a techniky metody zakotvené teorie. Boskovic: Albert, 1999.

BASSEY, Michael. Case study Research in Educational Settings. Maidenhead: Open University Press, 2006.

DENZIN, Norman Kent and LINCOLN, Yvonna Sessions. The Sage Handbook of Qualitative Research. Thousand Oak : Sage, 2005.

FLICK, Uwe. Managing Quality in Qualitative Research. Thousand Oak: Sage, 2007.

HUBERMAN, A. Michael and MILES, Matthew B. Qualitative Data Analysis. An Expanded Sourcebook. Thousand Oak : Sage, 1994.

MAXWELL, Joseph A. Qualitative Research Design. An Interactive Approach. Thousand Oaks: Sage, 1996.

MORGAN, David L. Ohniskové skupiny jako metoda kvalitativního výzkumu. Boskovic: Albert, 2001.

SHOSTAK, John. Interviewing and Representation in Qualitative Research. Maidenhead: Open University Press, 2006.

STAKE, Robert E. The Art of Case Study Research. Thousand Oak: Sage, 1995.

YIN, Robert K. Case Study Research. Design and Methods. Thousand Oaks: Sage, 1994.

předmět: **Dějiny filosofie výchovy**

kód v SIS OPDX10107B

garant: doc. PhDr. Naděžda Pelcová, CSc.

forma výuky/forma kontroly: Seminář, konzultace a samostatná práce/zkouška, vypracování odborného textu k publikaci pro domácí odborný časopis nebo ve sborníku z konference

anotace:Kurz „Dějiny filosofie výchovy“ vychází z konceptu tzv. „filosofie provádějící“; filosofie, jejímž cílem je kultivovat, proměňovat a vychovávat člověka, pěstovat jeho lidské a občanské ctnosti, rozvíjet tvorbu ve vztahu ke světu a sebetvorbu ve vztahu k sobě samému. Výchova je zde proto odkrývána ve třech významových okruzích - jako vztah člověka ke světu (péče o kosmos, péče o logos), jako vztah člověka ke společnosti (péče o polis) a jako vztah člověka k sobě samému (péče o duši). Součástí kurzu je filosofická interpretace pedagogických konceptů a sledování proměn výchovného diskursu od jeho počátků podnes s důrazem na moderní a postmoderní výchovnou situaci.

Cíle a obsahové zaměření: Cílem kurzu je rozvinout a kultivovat u studentů schopnost kritické reflexe učitelského a vychovatelského povolání, smyslu výchovy, reflektovat současné úsilí o novou podobu vzdělanosti, orientovat studenty na dotazání metodologických základů výchovy, především s ohledem na jejich vlastní odbornou profilaci. Obsahově jde o analýzu duchovních, fenomenologických, hermeneutických, pragmatických a postmoderních konceptů výchovy.

Hlavní témata:

- Ontologické koncepty výchovy (archetypy výchovy) – výchova jako péče o duši, jako e-ducatio a jako emendace (náprava). Výchova jako cesta k harmonii světa a člověka,
- Instrumentální výchova na počátku novověku, půda subjekt-objektového rozvrhu světa a její dopady na výchovu a vzdělání na počátku novověku. Koncepty otevřené a uzavřené duše. Věda a vědění,
- Proměny výchovy v době moderní – výchova jako cesta k dokonalosti, jako rozvinutí možností, výchova jako setkání, výchova jako dialog, jako agon. Tři rozměry výchovy – socializace, individuace a transcendence. Výchova jako životní pohyb. Výchova ve vzdělanostní společnosti. Krize výchovy a výchova jako cesta z krize světa.

Povinná literatura:

KUDLÁČOVÁ, Blanka a RAJSKÝ, Andrej (eds.). Education and “Pädagogik”– Philosophical and Historical Reflections (Central, Southern and South-Eastern Europe). Berlin: Peter Lang, 2019. ISBN 978-3-631-77511-0. Bratislava: Veda 2019. ISBN 978-80-224-1717-4.

PELCOVÁ, Naděžda. SEMRÁDOVÁ, Ilona. Fenomén výchovy a etika učitelského povolání. Praha: Karolinum 2014. Počet stránek 220. ISBN 978-80-2462-636-9.

Povinně volitelná literatura:

PATOČKA, Jan, CHVATÍK, Ivan, ed. a KOUBA, Pavel, ed. Péče o duši: soubor statí a přednášek o postavení člověka ve světě a v dějinách. III, Kacířské eseje o filosofii dějin. 1. vyd. Praha: OIKOYMENH, 2002. 842 s. Sebrané spisy Jana Patočky; sv. 3. ISBN 80-7298-054-8.

PATOČKA, Jan, KOUBA, Pavel, ed. a CHVATÍK, Ivan, ed. Péče o duši: soubor statí a přednášek o postavení člověka ve světě a v dějinách. II, Stati z let 1970-1977, nevydané texty a přednášky ze sedmdesátých let. 1. vyd. Praha: OIKOYMENH, 1999. 398 s. Oikúmené. Sebrané spisy Jana Patočky; sv. 2. ISBN 80-86005-91-7.

PATOČKA, Jan, Chvatík, Ivan, ed. a Kouba, Pavel, ed. Péče o duši: soubor statí a přednášek o postavení člověka ve světě a v dějinách. I, Stati z let 1929-1952. Praha: OIKOYMENH, 1996. 505 s. Sebrané spisy Jana Patočky; sv. 1. Oikúmené. ISBN 80-86005-24-0.

HOGENOVÁ, Anna. Jak pečujeme o svou duši? Vyd. 2., upr. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2009. 257 s. ISBN 978-80-7290-395-5.

PALOUŠ, Radim. Ars docendi. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2004. 127 s. ISBN 80-246-0855-3.

FINK, Eugen. Erziehungswissenschaft und Lebenslehre. Freiburg: Rombach 1978.

FINK, Eugen. Metaphysik der Erziehung im Weltverständnis von Plato und Aristoteles. Frankfurt a. Main: Vittorio Klostermann, 1970.

FINK, Eugen. Natur, Freiheit, Welt. Philosophie der Erziehung. Würzburg: Königshausen u. Neumann 1992. ISBN 3-88479-674-7.

předmět: **Cizí jazyk - anglický jazyk** (povinný)

kód v SIS OPDA1A031A

garant: Mgr. Petr Laštovička

forma kontroly: zkouška

Zkouška z angličtiny v doktorském studiu komplexně ověřuje jazykové kompetence doktoranda. Obsahem zkoušky je prezentace odborného záměru doktorské práce nebo jiného rozsáhlejšího vědeckého úkolu, odborné literatury prostudované ke zkoušce a výklad vybraných odborných pojmů. Doktorand/doktorandka prokazuje schopnost přiměřených stylistických a gramaticko-lexikálních formulací spojených s prezentací, diskusí, formulováním vlastních názorů, myšlenek a hodnotících stanovisek, pohotovou a adekvátní reakcí v rámci pohovoru s examinátorem. Úspěšné složení zkoušky vyžaduje znalost jazyka minimálně na úrovni náročnější atestace na úrovni B2 (dle SERR), předpokládá se však rozvoj všech jazykových kompetencí. Příprava ke zkoušce trvá podle individuálních znalostí a schopností 1/2-1 rok. V této době si doktorand podle vlastního výběru (případně po konzultaci se školitelem) zvolí k přečtení odborné texty v rozsahu 250-300 stran, doporučuje se výběr z alespoň dvou publikací, jejichž autorem je rodilý mluvčí. Před závěrečnou ústní zkouškou předkládá doktorand examinátorovi písemné materiály v příslušném cizím jazyce a to v předem stanoveném časovém předstihu (minimálně 10-14 dnů před konáním zkoušky):

Ze zkoušky jsou osvobozeni absolventi magisterských studijních programů zaměřených na anglický jazyk a literaturu, dále držitelé certifikátu na jazykové úrovni C1 a vyšší.

Samotný kurz je rozdělen do několika okruhů/témat, které se mohou mírně lišit v závislosti na úrovni přihlášených studentů:

- Seznámení studentů s požadavky kurzu a zkoušky, ustanovení základní gramatické terminologie nutné pro absolvování kurzu, znalostní test na úrovni B2-C,1
- Prezentace výsledků znalostního testu, zadání studentských prezentací na základě otázek týkajících se disertační práce, nastolení prvního tématu kurzu: Jazykové prostředky typické pro akademickou angličtinu,
- Druhé téma: Formální a neformální jazykové prostředky, funkční styly, prezentace,
- Třetí téma: Jazykové prostředky typické pro anglický jazyk v médiích, klasifikace novin, specifická gramatika novinových nadpisů, 1 prezentace,
- Čtvrté téma: Politická korektnost a její dopad na anglický jazyk, 1 prezentace,
- Dokončení studentských prezentací.

povinná literatura:

HEWINGS, Martin. Cambridge academic English: an integrated skills course for EAP. Upper intermediate / Martin Hewings; course consultant, Michael McCarthy. Cambridge: Cambridge University Press, 2012. ISBN 9780521165204. HEWINGS, Martin. Cambridge academic English: an integrated skills course for EAP. Cambridge: Cambridge University Press, 2012. ISBN 9780521165211.

HEWINGS, Martin. Advanced Grammar in Use. CUP. Cambridge: Cambridge University Press, 2013. ISBN 9781107697386.

ŠTĚPÁNEK, Libor a Janice de HAAF. Akademická angličtina = Academic English: průvodce anglickým jazykem pro studenty, akademiky a vědce. Praha: Grada, 2011. ISBN 9788024735771.

předmět: **Doktorský seminář**

kód v SIS OPDVV1V115A

garant: doc. PhDr. Marie Fulková, Ph.D., Mgr. Magdalena Novotná, Ph.D., Mgr. Helena Kafková, Ph.D.

forma výuky: Pravidelná kolokvia a rozpravy s vyučujícími, školiteli a spolužáky. Příprava a prezentace portfolio, cvičných prezentací ke konferencím, prezentace posterů a dalších zadaných úkolů. Rozpracované teze disertační práce.

anotace: Seminář, který si všichni studenti zapisují povinně každý semestr, je vedený v češtině nebo v angličtině. Zabývá se přípravou na konference a jiná vystoupení na odborných fórech, učí odborné diskusi, vede k návyku pravidelného sledování novinek z oboru, učí orientaci v databázích publikací, nabízí možnosti zapojení do vědecké komunity (např. síť Researchgate, Academia). Seminář slouží školitelům k tomu, aby vedli doktorandy k průběžným prezentacím dílčích výsledků výzkumu a transformovali je do podoby, vyžadované různými typy forem konferenčních příspěvků (např. konference InSEA, ECER a jiné). Seminář také slouží jako nástroj ověřování účinku vystoupení studenta například před obhajobou rozšířené anotace.

V tomto semináři probíhají také výukové lekce podávání grantů GA UK a jiných, podle příležitosti. Do diskursivního společenství semináře přispívají pozvaní hosté, nejčastěji zahraniční odborníci a umělci, kteří mohou mít předem různé požadavky, například přečtení určitého pramene a přípravu tezí či odborných otázek k diskusi.

Nejpozději na konci třetího ročníku studia pak doktorand odevzdá rozpracované teze disertační práce.

studijní literatura:

Doktorand čerpá z literatury (knih, sborníků, časopisů) zaměřené k tématu své práce.

Online databáze oborových časopisů IJETA (International Journal for Education through Art/ <https://www.intellectbooks.com/>), IJADE (International Journal of Art & Design Education/ <https://onlinelibrary.wiley.com/>)

Knihovna AVČR

Online přednášky a prezentace vybraných odborníků na Youtube.com

Databáze výsledků výzkumu (systém OBD, RUV), případně jiné

předmět: **Výzkumné metodologie a metody ve výtvarné výchově**

kód v SIS OPDVV1V104A

garant: doc. PhDr. Marie Fulková, Ph.D

forma výuky/forma kontroly: Seminář, konzultace a samostatná práce /vypracování rozšířené anotace disertační práce a její obhajoba

anotace: Kurz se zabývá hlavními metodologickými posuny výzkumu ve výtvarné výchově a vede k vytvoření vlastního výzkumného plánu, který bude obhajován ve formě rozšířené anotace disertační práce. Kurz bude veden v češtině nebo v angličtině a bude probíhat formou seminářů a individuálních konzultací, výzkumné designy budou konzultovány.

Hlavní témata:

- Kvalitativní a kvantitativní přístupy v pedagogickém výzkumu a jejich možnosti ve výzkumu VV. Formulace výzkumných otázek, předmět výzkumu, učební úloha, didaktická analýza, identifikace problému, funkční slovník.
- A/r/tography (artografie) jako metodologie a personalizované varianty jejich metodických přístupů. Participatory action research (PAR), action research (AR), art based research (ABR),
- Výzkumný protokol ve VV a jeho varianty,
- Modelování (vizualizace) výzkumného pole,
- Rozšířená anotace disertační práce.

studijní literatura:

Doktorand čerpá z literatury (knih, sborníků, časopisů) zaměřené k tématu své práce. Základní literatura je k dispozici v Knihovně PedF UK, Knihovně Uměleckoprůmyslového muzea, Knihovně Celetná FF UK, na online databázích oborových časopisů IJETA (International Journal for Education through Art/ <https://www.intellectbooks.com/>), IJADE (International Journal of Art & Design Education/ <https://onlinelibrary.wiley.com/>)

Povinná literatura:

SAVIN-BADEN, Maggi and TOMBS, Gemma. Research Methods for Education in the Digital Age. London, New York: Bloomsbury Academic, 2018. ISBN 978-1-4742-4562-3.

LEAVY, Patricia. Method Meets Art. Arts-Based Research Practice. New York, London: The Guilford Press, 2009. ISBN 978-1-59385-259-7.

HICKMAN, Richard (Eds.) Research in Art & Design Education. Issues and Exemplars. Bristol, Chicago: Intellect, 2008. ISBN 978-1-84150-199-4.

IRWIN, Rita, SPRINGGWAY, Stephanie and WILSON KIND, Sylvia. A/r/tography as Living Inquiry Through Art and Text, 2005. <https://doi.org/10.1177/1077800405280696>

GAJDOŠÍKOVÁ, Pavla. Výzkumná sonda Paměť místa založená na principu A/r/tografie, realizovaná v Lisabonu. Výtvarná výchova (3-4) 2018. Str. 46-61. ISSN 1210-3691.

Doporučená literatura:

DELEUZE, Gilles a GUATTARI, Félix. Tisíc plošin. Přeložila Marie Caruccio Caporale. Herrmann & synové. ISBN 9788087054253.

FULKOVÁ, Marie a JAKUBCOVÁ, Lucie. Kvalitativní metody výzkumu v aktuálních výzkumných projektech KVV PedF UK z let 2011 a 2012/I. (Vybrané metodologie a metody). In UHL SKŘIVANOVÁ, Věra (Ed.) Pedagogika umění/Umění pedagogiky aneb přínos oboru výtvarná výchova ke všeobecnému vzdělávání. UJEP v Ústí nad Labem, 2014. ISBN 978-80-7414-663-3. Str. 37-54.

SLAVÍK, Jan a FULKOVÁ, Marie. Výzkum a teorie edukačního procesu – slepá skvrna výtvarné výchovy? In HORÁČEK, Radek a ZÁLEŠÁK, Jan. Veřejnost a kouzlo vizuality. Rozvoj teoretických základů výtvarné výchovy a otázky kulturního vzdělávání. Symposium České sekce InSEA, Brno, 2008. Sborník z konference Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, svazek 222, řada estetickovýchovná č. 7. ISBN 978-80-210-4722-8.

FULKOVÁ, Marie a KITZBERGEROVÁ, Leonora. Vlivy multimediální komunikace ve výtvarné výchově. Výtvarná výchova, č. 1-2, roč. 57, 2017, str. 16 – 40. ISSN 1210-3691.

Online zdroje:

<http://artisticintellect.com/2013/08/05/artography-as-methodology/>

Irwin, Rita, Springgay, Stephanie, Wilson Kind, Sylvia. *Artography as Living Inquiry Through Art and Text*, 2005. <https://doi.org/10.1177/1077800405280696>

Journals, research databases

<https://webofknowledge.com/>

<https://www.elsevier.com/solutions/scopus>

International Journal of Art & Design Education [www.wiley.com/](http://www.wiley.com/)

International Journal for Education through Art <https://www.intellectbooks.co.uk/journals/index/>

předmět: **Kritické teorie a přístupy v současném umění, vizuální kultuře a výtvarné výchově**

kód v SIS OPDVV1V105B

garant: doc. PhDr. Marie Fulková, Ph.D., Mgr. Helena Kafková, Ph.D.

forma výuky/forma kontroly: Seminář, konzultace a samostatná práce/Prezentace, předkládání editovaných draftů odborného textu pro oborový časopis

anotace: Kurz se zabývá kritickou analýzou současných teorií výtvarné výchovy v kontextech současného umění, vizuální kultury a studií kultury. Cílem je vyvinout autorské portfolio verbálních a vizuálních textů, aktualizovaných každodenní zkušeností z vizuální kultury a praxe výuky VV, nebo jiného vizuálního předmětu či vlastní vizuální tvorby. Při práci s portfoliem student uplatní metody kritického čtení odborných textů, výzkumných dat z terénu a analýzy vizuálních zobrazení jako nástroje komparace a syntézy materiálů z aktuálních výstav, odborných a výzkumných zpráv a výzkumných a uměleckých pracovních deníků ve skupinové diskusi a reflexi. Kurz bude veden v češtině nebo v angličtině a bude probíhat formou odborných seminářů na fakultě a v prostředí galerií a muzeí umění.

Hlavní témata:

- Tvorba portfolia vizuálních zdrojů a dalších kontextových materiálů (foto a video-dokumentace z výstav, vizuality veřejného prostoru, archivů a projektů kulturních institucí, konferencí, konferenčních příspěvků, výzkumných zpráv, vizuálních esejů, dokumentace z výukových, komunikačních a tvůrčích situací,
- Kritická reflexe sebraných materiálů, kódování, tvorba konceptuálních map, reflexe posledních mezinárodních trendů ve výtvarné pedagogice a oborové didaktice. Tematizace, konstrukce výkladových rámců,
- Pedagogická transformace a tvůrčí reflexe. Příprava kolaborativního a komunikačního modelu výuky pro vybrané skupiny uživatelů (žáci, dospělí návštěvníci výstav, rodiny, senioři, apod.), odborná reflexe s oporou v odborné literatuře.

Studijní literatura:

Doktorand čerpá z literatury (knih, sborníků, časopisů) zaměřené k tématu své práce. Základní literatura je k dispozici v Knihovně PedF UK, Knihovně Uměleckoprůmyslového muzea, Knihovně Celetná FF UK, na online databázích oborových časopisů IJETA (International Journal for Education through Art/ <https://www.intellectbooks.com/>), IJADE (International Journal of Art & Design Education/ <https://onlinelibrary.wiley.com/>), Knihovně AVČR a specializovaných archivech center současného umění, např. DOX, Galerie Tranzitdisplay, Prague Institute of Planning and Development/ vzdělávací centrum CAMP a jiné.

Povinná literatura:

FULKOVÁ, Marie. In-Between Space for Art and Education: Regimes of Visibility and Procedures of Expression. In Kettel, J. (eds.): *Missing Link. Übergangsformen von Kunst und Pädagogik in der Kulturellen Bildung. Künstlerische Kunstpädagogik im Kontext*. Oberhausen: ATHENA –Verlag, 2017. ISBN: 978-3-89896-650-4 Str. 123-133.

JANÍK, Tomáš a STUHLÍKOVÁ, Iva. *Oborové didaktiky: vývoj, stav, perspektivy*. Brno: Masarykova universita, 2015. ISBN 978-80-210-7769-0.

SLAVÍK, Jan, CHRZ, Vladimír, ŠTECH, Stanislav a kol. *Tvorba jako způsob poznávání*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2335-1.

Doporučená literatura:

FULKOVÁ, Marie and TIPTON, Teresa. *Diversifying Discourse: The Influence of Visual Culture on Children's Perception and Creation of Art*. In FAULKNER, Dorothy and COATES, Elizabeth (Eds.) *Exploring Children's Creative Narratives*. Routledge, Taylor & Francis Group, 2011. ISBN 978-0415-46562-2: pp. 132-156, DOI 10.4324/9780203818923.

FULKOVÁ, Marie et al. *Muzejní a galerijní edukace 2. Učení z umění. Vzdělávací programy Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a Galerie Rudolfinum 2012 a 2013*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta a Uměleckoprůmyslové museum v Praze, 2013. ISBN 978-80-729-700-7.

DELEUZE, Gilles and GUATTARI, Félix. *A thousand plateaus. Capitalism and schizophrenia*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 2005.

RODOWICK, David, Norman. *Reading the Figural, or, Philosophy after the New Media*. Durham: Duke University Press, 2001. ISBN 0-8223-2711-2 276.

SVATOŇOVÁ, Kateřina. *Archeologie českého virtuálního prostoru*. Praha: Academia, 2013. ISBN 978-80-200-2273-8.

Online zdroje:

International Journal for Education through Art/ <https://www.intellectbooks.com/>), IJADE (International Journal of Art & Design Education/ <https://onlinelibrary.wiley.com/>), <http://creativeconnexions.eu/cg/>

předmět: **Portfolio propojení praxe a teorie výtvarné výchovy**

kód v SIS OPDVV1V106B

garant: Mgr. Magdalena Novotná, Ph.D.

forma výuky/forma kontroly: seminář, konzultace a samostatná práce /obhajoba profesního portfolia, publikovaný článek do časopisu Výtvarná výchova, řešerše odborné literatury

anotace: Cílem kurzu je rozvíjet reflektivní dovednosti studentů a posilovat jejich znalosti v oblasti didaktiky výtvarné výchovy. Klíčovým konceptem reflexe se stává portfolio, charakteristickými principy jsou procesualita, individualizace, subjektivita, aktivita, dlouhodobost a metakognice. Student postupně hledá vlastní umělecko-didaktické formy portfolia. Ústřední téma je zkoumáno ze tří hledisek. Portfolio je chápáno jednak jako nástroj pedagogické reflexe a dlouhodobého plánování výuky výtvarné výchovy. Studenti na základě analýzy konkrétních výstupů formulují své pojetí výuky výtvarné výchovy, které ve společných diskusích dále zdůvodňují. V tomto bloku se zaměřují na učitele výtvarné výchovy. Dále je portfolio prezentováno jako nástroj formativního hodnocení ve výtvarné výchově a nástroj reflexe žáků. Blok se zabývá problematikou reflexe/hodnocení ve výtvarné výchově, kvalitou artefaktů, rozvojem metakognice žáků pomocí uvažování nad vlastní autorskou tvorbou. Třetí blok se vrací k původní prezentační funkci uměleckého portfolia. Studenti hledají možné formy a polohy autorského uměleckého portfolia. Tříděním a reflexí vlastní autorské tvorby hledají obecné principy oborové didaktiky. Zároveň studují polohy a proměny konceptu lidské identity.

- Portfolio jako nástroj pedagogické reflexe a dlouhodobého plánování výuky výtvarné výchovy,
- Portfolio jako nástroj formativního hodnocení ve výtvarné výchově a nástroj reflexe žáků,
- Portfolio a identita.

studijní literatura:

Doktorand čerpá z literatury (knih, sborníků, časopisů) zaměřené k tématu své práce. Základní literatura je k dispozici v knihovně PedF UK, příp. Národní knihovně ČR a na online databázích oborových časopisů IJETA (International Journal for Education through Art/ <https://www.intellectbooks.com/>), IJADE (International Journal of Art & Design Education/ <https://onlinelibrary.wiley.com/>)

Povinná literatura:

BERGER, John. Způsoby vidění. Praha: Labyrint 2016. ISBN 978-80-87260-78-4.

BLAIKIE, Fiona, SCHÖNAU, Donald and STEERS, John. Preparing for portfolio Assessment in Art and Design: A Study of the Opinions and Experiences of Exiting Secondary School Students in Canada, England and The Netherlands. JADE, 2004, 23.3, 302-315.

DYLAN, Wiliam a LEAHYOVÁ, Siobhán. Zavádění formativního hodnocení. Čtení pomáhá a EDUKAČNÍ LABORÁTOŘ, z.s. 2016. ISBN 978-80-906082-7-6.

KORTHAGEN, Fred, KESSELS, Jos, KOSTER, Bob, LAGERWERF, Bram, WUBBELS, Thoe. Jak spojit praxi s teorií: didaktika realistického vzdělávání učitelů. Brno: Paido, 2011. ISBN 978-80-7315-221-5.

LAKOFF, George a JOHNSON, Mark. Metafory, kterými žijeme. Brno: Host 2014. ISBN 978-80-7491-152-1.

LINDSTRÖM, Lars. The Multiple Uses of Portfolio Assessment. In PIIRONEN, L. (Ed.) Portfolio Assessment in Secondary Art Education and Final Examination. Helsinki: University of Art and Design 1999.

SZTOMPKA, Peter. Vizuální sociologie, fotografie jako výzkumná metoda. Praha: Sociologické nakladatelství, 2007. ISBN: 978-80-86429-77-9.

TOMKOVÁ, Anna. Portfolio v perspektivě reflektivně pojatého vzdělávání učitelů. Praha: Univerzita Karlova-Pedagogická fakulta 2018. ISBN 978-80-7290-982-7.

předmět: **Obraz ve vědě a umění**

kód v SIS OPD VV1V107B

garant: Mgr. Helena Kafková, Ph.D.

forma výuky/forma kontroly: Seminář a samostatná práce/vypracování konceptu článku do oborového časopisu

anotace: Kurz uvádí do souvislostí vzniku Založené teorie a ukazuje analogie kvalitativního výzkumu a umělecké tvorby v pojetí tradiční estetiky. Studenti samostatně prostudují teoretickou literaturu v anglickém a českém jazyce a zúčastní se dvoudenního semináře četby a interpretace textů. Dále předloží koncept článku pro odborný časopis. Cílem předmětu je vytvořit hlubší pochopení souvislostí badatelské a umělecké tvorby a prohloubit schopnost čtení a interpretace odborných textů.

Hlavní témata:

- Založená teorie a její východiska,
- Tradiční estetika a její modernistické re-koncepce ve výtvarném umění a v didaktice výtvarné výchovy,
- Badatelský projekt studujících a jeho umístění v souvislostech kvalitativní metodologie výzkumu a současné didaktiky výtvarné výchovy,
- Psaní odborného textu.

Povinná literatura:

GLASER, Barney and STRAUSS, Anselm. Discovery of Substantive Theory: A Basic Strategy Underlying Qualitative Research. In: American Behavioral Scientist, 1965, 8:5, s. 5-11.

KAFKOVÁ, Helena. Reflexe Hegelovy Estetiky v klasické umělecké moderně. In Pelcová, Naděžda et al. Smysl, cíl a účel ve výchově, umění a sportu: (filosofická reflexe lidského jednání). Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2012. Str. 172-178. ISBN 978-80-7290-605-5.

KAFKOVÁ, Helena. Příručka pro stavitele v libovolné substantivní oblasti. Výtvarná výchova, č. 2, roč. 51, 2011, str. 15-17. ISSN 1210-3691.

SCHLEMMER, Oskar. Diary extracts. In HARRISON Charles and WOOD Paul (Eds.). Art in Theory. Oxford, UK: Blackwell Publishing, 2003, s. 306-309.

Doporučená literatura:

HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich. Estetika. Praha: Odeon, 1966.

předmět: **Fenomenologie**

kód v SIS OPDVV1V114B

garant: doc. PhDr. Aleš Prázný, Ph.D.

forma výuky/forma kontroly: Seminář, konzultace a samostatná práce/Způsob ověření studijních výsledků bude domluven na první konzultaci tak, aby podporoval pojetí tématu disertační práce konkrétního doktoranda

anotace: V kurzu půjde o uvedení do Husserlovy filosofie. Studenti budou seznámeni s problémovým a historickým kontextem fenomenologie, s jejími základními pojmy a metodou. Zvláštní pozornost se zaměří na českou recepci fenomenologie u Jana Patočky.

Hlavní témata:

- Krize evropských věd,
- Existence člověka dnes, otevřenost budoucnosti,
- Usebrání a uvlastnění současného člověka jako výraz planetární doby.

Povinná literatura:

BLECHA, Ivan. Proměny fenomenologie. Praha: Triton, 2007.

HUSSERL, Edmund. Idea fenomenologie. Praha: OIKOYMENH, 2001.

PATOČKA, Jan. Fenomenologické spisy I. Praha: OIKOYMENH, 2008.

Doporučená literatura:

CHVÁTÍK, Ivan. Myšlení Jana Patočky očima dnešní fenomenologie. Praha: Filosofia, 2009.

PATOČKA, Jan. Fenomenologické spisy II. Praha: OIKOYMENH, 2009.

PATOČKA, Jan. Fenomenologické spisy III/1. Praha: OIKOYMENH, 2014.

PATOČKA, Jan. Fenomenologické spisy III/2. Praha: OIKOYMENH, 2016.

Online zdroje:

Online zdroje:

<https://plato.stanford.edu/entries/phenomenology/>

předmět: **Metodologie výzkumu uměním: A/r/tografie**

kód v SIS OPDVV1V108B

garant: MgA. Pavla Gajdošíková, Ph.D., doc. PhDr. Marie Fulková, Ph.D.

forma výuky/forma kontroly: seminář, workshopy, konzultace, samostatná práce/ Obhajoba artografického portfolia obsahujícího vytvořené artefakty, výzkumné sondy a reflexivní komentář.

anotace: Kurz představuje a/r/tografii jako současnou metodologii reflexivní tvorby, tvorbu jako poznávání a zároveň jako moderní metodu výuky výtvarné výchovy. A/r/tografie nabízí možnost uchopení výzkumného problému ze tří pozic, a to z perspektivy umělce, učitele a výzkumníka (triáda Artist/Researcher/Teacher), což umožňuje komplementárně strukturované poznání v „meziprostoru“. Vlastní téma je tedy uchopováno v prolínání těchto tří identit. Kurs nabízí aktivity vedoucí k prozkoumávání těchto přístupů a jejich možné využití ve výtvarné výchově. Kurz bude veden v češtině nebo v angličtině a bude probíhat formou workshopů, přednášek, seminářů.

Hlavní témata:

- Základní kamenem kurzu je praktická část obsahující 3 workshopy, zaměřené na vlastní autorské téma. Během uměleckého autorského procesu (pozorování, kresba, malba) bude vytvořeno umělecké portfolio, které bude odrazovým můstkem pro výstavbu badatelské sondy a její reflexe,
- Téma tří pozic Artist/Researcher/Teacher: práce s kresbou a malbou (umělecká tvorba); interpretace a analýza vlastní uměleckých procesů probíhající souběžně s rozvojem didaktické činnosti,
- Analýza a reflexe celého procesu, prezentace ar/tografického portfolia vývoje tvorby a jejího didaktického rozvedení, vytvoření modelu celého procesu uměleckého výzkumu.

povinná literatura:

FULKOVÁ, Marie. Kvalitativní metody výzkumu v aktuálních výzkumných projektech KVV PedF UK z let 2011 a 2012 I (Vybrané metodologie a metody). In UHL, SKŘIVANOVÁ, Věra: Pedagogika umění / umění pedagogiky aneb inovativní, interkulturní a interdisciplinární přístupy k edukaci. Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2013, ISBN 978-80-7414-582-7, s. 17 – 23.

FULKOVÁ, Marie. Diskurs umění a vzdělávání. (Discourses of Art and Education). Praha/Jinočany: H&H, 2008. ISBN 978-80-7319-076-7.

IRWIN, Rita, & de COSSON, Alex. A/r/tography: Rendering Self Through Arts-Based Living Inquiry. Vancouver, CA: Pacific Educational Press, 2004. ISBN 978-1895766707.

ŠVARIČEK, Roman & ŠEĐOVÁ, Klára. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6.

HYPERLINK "<http://artisticintellect.com/2013/08/05/artography-as-methodology/>"  
<http://artisticintellect.com/2013/08/05/artography-as-methodology/>

doporučená literatura:

HYPERLINK "[http://ritairwin.com/resume\\_students.html](http://ritairwin.com/resume_students.html)"  
[http://ritairwin.com/resume\\_students.html](http://ritairwin.com/resume_students.html)

FEIREISS, Lukas. Imagine Architecture: Artistic Visions of Urban Realm. Berlin: Gestalten, 2014. ISBN 978-3899555448.

SWABSKY, Barry. Vitamin P. Phaidon, 2005. ISBN: 978-0714844466.

ZABEL, Igor, KANTOR, Jordan. Vitamin D, New Perspective of Drawing. Phaidon, 2005, ISBN 978-0714845456.

předmět: **Objekt v galerii a krajině**

kód v SIS OPDVV1V112B

garant: Mgr. A. Michal Sedlák Ph. D.

forma výuky/forma kontroly: Seminář, konzultace a samostatná práce /Způsob ověření studijních výsledků bude domluven na první konzultaci tak, aby podporoval pojetí tématu disertační práce konkrétního doktoranda

anotace: V kursu je studována a diskutována problematika fyzického objektu situovaného v galerijním prostoru a krajině. Téma objektu je zde definováno velmi široce vzhledem spletnosti možných vztahů a významů v reálném prostoru. V oblasti galerijního provozu je možné se zaměřit například na sochu či instalaci a její vztah s divákem, nebo také na architektonické pojetí výstavy samotné v souvislosti s kurátorským konceptem. Krajinou je míněn urbanizovaný i neurbanizovaný prostor středoevropského rozměru neomezuji se jen na umělecké dílo či na významnou architekturu. Kurz je zaměřen na vnímání a uchopování reálného prostoru s možnými kontexty a významy. Objekt je možné analyzovat a reflektovat z pozice specifické odbornosti, zaměření (sochař, architekt, učitel) Téma objektu a jeho „včleňování“ do prostoru je vázáno na diskurzní pole výtvarné výchovy, oborovou didaktiku a vizuální gramotnost.

Cílem je identifikace specifických konceptů výzkumu vztahových k tématu disertační práce studenta, zvládnutí odborných slovníků a interpretačních rámců, směřujících k napsání disertační práce. Kurz bude veden v češtině nebo v angličtině a bude probíhat formou přednášek, seminářů a rozprav.

Hlavní témata:

- Vztah tématu disertační práce k obsahu studijního předmětu,
- Vytváření výzkumných otázek v souvislosti se zaměřením disertační práce.

studijní literatura

Doktorand čerpá z literatury (knih, sborníků, časopisů) zaměřené k tématu své práce. Základní literatura je k dispozici v Knihovně PedF UK, Knihovně Uměleckopřemyslového muzea, Knihovně Celetná FF UK, na online databázích oborových časopisů IJETA (International Journal for Education through Art/ <https://www.intellectbooks.com/>), IJADE (International Journal of Art & Design Education/ <https://onlinelibrary.wiley.com/>) Knihovně AVČR a specializovaných archivech center současného umění, např. DOX, Galerie Tranzitdisplay, Prague Institute of Planning and Development/ vzdělávací centrum CAMP a jiné.

povinná literatura:

AJVAZ, Michal, Ivan M. HAVEL a Monika MITÁŠOVÁ (ed.) Prostor a jeho člověk. Praha: Vesmír, 2004. ISBN 80-85977-60-5.

FULKOVÁ, Marie: Diskurs umění a vzdělávání (Discourses of Art and Education). Praha/Jinočany: Nakladatelství H&H, 2008. ISBN 978-80-7319-076-7.

MERLEAU-PONTY, Maurice a Stéphanie MÉNASÉ. Svět vnímání. Praha: OIKOYMENH, 2008. ISBN 978-60-7298-287-5.

NORBERG-SCHULZ, Christian. Genius loci: k fenomenologii architektury. Praha: Odeon, 1994. ISBN 80-207-0241-5.

Doporučená literatura:

JANKOVIČOVÁ, Sabina, KAROUS Pavel (ed.). Větelci a volavky: atlas výtvarného umění ve veřejném prostoru v Československu v období normalizace (1968-1989) = Aliens and herons: a guide to fine art in the public space in the era of normalisation in Czechoslovakia (1968-1989). Řevnice: Arbor vitae, 2013. ISBN 978-80-7467-039-8.

LOOS, Adolf, MARKALOUS, Bohumil. Řeči do prázdna: soubor statí o architektuře, bydlení, ústroji a jiných praktických věcech. Vyd. 2. Kutná Hora: Tichá Byzanc, 2001. ISBN 80-86359-06-9.

Objekt: metamorfózy v čase: [katalog výstavy]: České muzeum výtvarných umění v Praze, Dům u Černé Matky Boží 31.5.-26. 8. 2001: [text: Olaf Hanel .. [et al.]]. Praha: České muzeum výtvarných umění, 2001. ISBN 80-7056-095-9.

PALLASMAA, Juhani. Myslící ruka: existenciální a ztělesněná moudrost v architektuře. Zlín: Archa, 2012. ISBN 978-80-87545-09-6.

SUDJIC, Deyan. B jako Bauhaus: moderní svět od A-Z. Zlín: Kniha Zlín, 2016. ISBN 978-80-7473-322-2.

VERVOORDT, Axel. Proportio. Gent: Mer. Paper Kunsthal, 2015. ISBN 978-94-9177-583-3.

online zdroje:

[www.artist.cz](http://www.artist.cz)

Manuál tvorby veřejných prostranství-manuál - Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy. 301 Moved Permanently [online]. Dostupné z: <http://manual.ippraha.cz/cs/manual-tvorby-verejnych-prostranstvi-manual>

Knihka ProLuka pod vršovickým nebem/ Čtyři dny/ Four days. Čtyři dny/ Four days [online]. Copyright © 1996 [cit. 20. 11. 2017]. Dostupné z: <http://ctyridny.cz/project/kniha-proluka-pod-vrsovickym-nebem/>

předmět: **Tématika žánru. Souvislosti výtvarné výchovy a pop kultury. Vizuální esej**

kód v SIS OPDVV1V111B

garant: doc. PhDr. Martin Raudenský, Ph.D.

forma výuky/forma kontroly: seminář, konzultace a samostatná práce /obhajoba v rámci předmětu, vypracování odborného textu k publikaci pro domácí odborný časopis Výtvarná výchova

anotace: Předmět je koncipovaný jako tvůrčí dílna. Cílem je tvorba obrazového eseje reflektující odraz současné populární kultury v souvislostech teorie i praxe výtvarné výchovy. Studenti uplatní tvůrčí postupy z oborů vizuální komunikace (grafický design, ilustrace, umění tisku, animace, komiks) a současně metody kritického čtení odborných textů, výzkumných dat z terénu a analýzy vizuálních zobrazení. Kurz bude veden v češtině a bude probíhat formou odborných seminářů v odborných učebnách Pedagogické fakulty UK.

Hlavní témata:

- Vytýčení tématu práce. Sběr a uspořádání podkladů. Tvorba portfolia vizuálních zdrojů a dalších kontextových materiálů (kresby, foto a video dokumenty, zdroje z veřejného prostoru, archivů a projektů kulturních institucí, konferenčních příspěvků, výzkumných zpráv, dokumentace z výukových, komunikačních a tvůrčích situací, stejně tak dokumentace ze setkání s aktivními tvůrci),
- Kritická reflexe sebraných materiálů. Tvorba skic a konceptuálních map. Editace a postprodukce vybraných zdrojů,
- Reflektovaná tvorba. Práce nad obsahem i formou příspěvku. Uvedení materiálu do podoby vizuálního eseje, tiskoviny vhodné k publikaci.

studijní literatura:

Doktorand čerpá z literatury (knih, sborníků, časopisů) zaměřené k tématu své práce.

Základní literatura je k dispozici v Knihovně PedF UK, Knihovně Uměleckoprůmyslového muzea, Knihovně Celetná FF UK, na online databázích oborových časopisů IJETA (International Journal for Education through Art/ <https://www.intellectbooks.com/>), IJADE (International Journal of Art & Design Education/ <https://onlinelibrary.wiley.com/>) Knihovně AVČR a specializovaných archivech center současného umění, např. DOX, Galerie Tranzitdisplay, Prague Institute of Planning and Development/vzdělávací centrum CAMP a jiné.

Povinná literatura:

POSPISZYL, Tomáš. Asociativní dějepis umění. Poválečné umění napříč generacemi a médii (koláž, intermediální a konceptuální umění, performance a film). Praha: Tranzit, 2014. ISBN 978-80-87259-28-3. 208.

SCHULZ, Winfried. Analýza obsahu mediálních sdělení. Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1980-4.

RESCO, Roes, KRIS, Pint. The visual essay and the place of artistic research in the humanities. [online] Palgrave Communications, 2017 [cit. 12. 3. 2020]. Dostupné z <https://www.nature.com/articles/s41599-017-0004-5>.

Doporučená literatura:

BOSÁK, Petr, JANSÁ, Rober. Proto. Praha: Tranzit; Vysoká škola uměleckoprůmyslová; Quick brown fox jumps over the lazy dog, 2013. ISBN 978-80-87259-22-1; 978-80-86863-60-3; 978-80-905691-0-2.

BÍLEK, Petr A. ŠEBEK, Josef. (ed.) Česká populární kultura. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. 2017. ISBN 978-80-7308-725-8.

DANIEL, Ondřej. Populární kultura v českém prostoru. Praha: Karolinum 2013. ISBN 978-80-246-2192-0.

DYTRTOVÁ, Kateřina, RAUDENSKÝ, Martin. Expres, vztahy a procesy. Ústí n. L.: FUD UJEP Ústí n. L., PedF UK Praha 2017, ISBN 978-80-7561-087-4 (UJEP), ISBN 978-80-7290-959-9 (PedF UK).

DYTRTOVÁ, Kateřina, RAUDENSKÝ, Martin. Ko-text. Ústí n. L.: FUD UJEP Ústí n. L., PedF UK Praha 2015, ISBN 978-80-7414-920-7 (UJEP), ISBN 978-80-7290-828-8 (PedF UK).

ZAHRÁDKA, Pavel. Vysoké versus populární umění. Olomouc: Periplum. 2009. ISBN 978-80-86624-48-8.

předmět: **Výzkumný protokol a jeho role ve výzkumu ve výtvarné výchově**

kód v SIS OPD VV1V109B

garant: Mgr. Lucie Jakubcová Hajdušková, Ph.D., doc. PhDr. Marie Fulková, Ph.D.

forma výuky/forma kontroly: seminář, konzultace a samostatná práce/Obhajoba v rámci předmětu, vypracování odborného textu k publikaci pro domácí odborný časopis Výtvarná výchova.

anotace: Kurz je uvedením do problematiky specificky oborové a transoborové výzkumné metodologie. Jeho cílem je vytvoření a reflexe modelového výzkumného protokolu ve vztahu k disertační práci.

Hlavní témata:

- Reflexe pozice výzkumníka ve výtvarné výchově: badatel/umělec, učitel/badatel, učitel/umělec/badatel. Kreativní, subversivní a tradiční pojetí role výzkumníka ve VV. Etické otázky výzkumu,
- Výzkumný protokol jako nástroj plánování, evidence, kontroly a evaluace procesu výzkumu. Diskuze příkladů,
- Navržení výzkumného protokolu pro potřeby disertační práce,
- Kurz bude veden v češtině nebo v angličtině a bude probíhat formou přednášek, seminářů a rozprav.

Povinná literatura:

Fulková, Marie. Kvalitativní metody výzkumu v aktuálních výzkumných projektech KVV PedF UK z let 2011 a 2012 I (Vybrané metodologie a metody). In UHL SKŘIVANOVÁ, Věra. Pedagogika umění / umění pedagogiky aneb inovativní, interkulturní a interdisciplinární přístupy k edukaci. Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2013, ISBN 978-80-7414-582-7, s. 17 – 23.

JAKUBCOVÁ HAJDUŠKOVÁ, Lucie. Kvalitativní metody výzkumu v aktuálních výzkumných projektech KVV PedF UK z let 2011 a 2012 II (Výzkumné protokoly). In UHL SKŘIVANOVÁ, Věra. Pedagogika umění / umění pedagogiky aneb inovativní, interkulturní a interdisciplinární přístupy k edukaci. Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2013, ISBN 978-80-7414-582-7, s. 24 – 30.

Švaříček, Roman, Šedová, Klára. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6.

Chrástka, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5326-3.

Hendl, Jan. Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

Doporučená literatura:

FULKOVÁ, Marie, JAKUBCOVÁ HAJDUŠKOVÁ, Lucie, KITZBERGEROVÁ, Leonora, SEHNALÍKOVÁ, Vladimíra. Galerijní a muzejní edukace 2. Umění a kultura ve školním kontextu / učení z umění. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Uměleckoprůmyslové museum v Praze, 2013, ISBN 978-80-7290-700-7, ISBN UPM 978-80-7101-127-09.

FULKOVÁ, Marie, HAJDUŠKOVÁ, Lucie, SEHNALÍKOVÁ, Vladimíra. Galerijní a muzejní edukace 1. Vlastní cestu k umění. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Uměleckoprůmyslové museum v Praze, 2011, ISBN UK 978-80-7290-535-5, ISBN UPM 978-80-7101-111-8.

SLAVÍK, Jan, LUKAVSKÝ, Jan, HAJDUŠKOVÁ, Lucie. Konceptová analýza výuky: didaktické poznatky z výzkumu reflexí studentů učitelství výtvarné výchovy. Pedagogická orientace, 2010, roč. 20, č. 4, s. 69-91.

FULKOVÁ, Marie: Diskurs umění a vzdělávání. (Discourses of Art and Education). Praha/Jinočany: Nakladatelství H&H, 2008. ISBN 978-80-7319-076-7.

HAJDUŠKOVÁ, Lucie. Videostudie ve výtvarné výchově – metodologické otázky. In GALAJDOVÁ, Katarína (ed.). Vizuální gramotnost. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2010, ISBN 978-80-7290-487-7, s. 99 – 103.

NAJVAR, Petr. Videostudie v pedagogickém výzkumu. Brno, Paido, 2011. ISBN 978-80-7315-222-2.

Archiv sborníků České asociace pedagogického výzkumu <http://www.capv.cz/index.php/cz/materialy/sborniky>

BARONE, Tom, EISNER, Elliot W.: Arts-based educational research. In JEAGER, R., M. (ed.): Complementary methods for research in education. 2. vydání, Washington, DC: American Educational Research Association, s. 75 – 116.

předmět: **Obecná didaktika**

kód v SIS OPDQ1P111B

garant: doc. PhDr. Jana Stará, Ph.D.

forma výuky: přednáška, samostatná práce, rozprava na zadané téma z didaktiky, pozorování výuky ve škole s reflexí, konzultace

anotace:

- Didaktická transformace učiva v činnosti učitele a aktivita žáků v procesu výuky,
- Podmíněnost specifické povahy obsahu znalostí a způsobů jejich nabývání, sdílení a uplatňování,
- Modely výuky,
- Didaktický způsob myšlení, teoretizace a výzkumu. Výzkum výuky a posuzování její kvality. Vztah oborových didaktik a obecné didaktiky. Přístup normativně didaktický a transdidaktický.

Povinná literatura:

SKALKOVÁ, Jarmila. Obecná didaktika. Praha: Grada, 2007.

ESTES T., Mintz, S. & GUNTER M. Instruction: A Models Approach. 6th ed. Boston: Pearson, 2011.

JANÍK, Tomáš et al. Kvalita (ve) vzdělávání: obsahově zaměřený přístup ke zkoumání a zlepšování výuky. Brno. Masarykova univerzita 2013.

SLAVÍK, Jan, JANÍK, Tomáš, NAJVAR, Petr & KNECHT, Petr. Transdisciplinární didaktika: o učitelském sdílení znalostí a zvyšování kvality výuky napříč obory. Brno: Masarykova univerzita 2017. Syntézy výzkumu vzdělávání, sv. 3.

Doporučená literatura:

ARENDS, Richard. Learning to Teach (7th Ed). McGraw -Hill Higher Education, 2008.

DOSTÁL, A. M. K základním problémům obsahu vzdělávání. Praha: SPN, 1975.

BROCKMERYEROVÁ-FENCLOVÁ, Jiřka, ČAPEK, Vratislav, KOTÁSEK, Jiří. Oborové didaktiky jako samostatné vědecké disciplíny. Pedagogika, 2000, 1, 23-37.

MAREŠ, Jiří. Tvorba případových studií pro výzkumné účely. Pedagogika, 2015, 65(2), 113–142.

MAZÁČOVÁ, Nataša. Zkušenosti s utvářením didaktických znalostí obsahu u studentů učitelství. In JANÍK, Tomáš a kol. Možnosti rozvíjení didaktických znalostí obsahu u budoucích učitelů. Brno: Paido, 2009.

NAJVAR, Petr. Zkoumání (kvality) výuky: srovnání dvou přístupů. Pedagogika, 2017, 67, 3, 219-246.

SLAVÍK, Jan, STARÁ, Jana, ULÍČNÁ, Klára, NAJVAR, Petr et al.. Didaktické kazuistiky v oborech školního vzdělávání. Brno: Masarykova univerzita, 2017.

STARÝ, Karel & CHVÁL, Martin. Kvalita a efektivita výuky: metodologické přístupy. In Marcela Janíková & Kateřina Vlčková (Eds.). Výzkum výuky: tematické oblasti, výzkumné přístupy a metody (s. 63–81). Brno: Paido, 2009.

předmět: **Kritické pojmy a teorie interpretace výtvarného umění**

kód v SIS OPDVV1V110B

garant: doc. Mgr. Katarína Kolbiarz Chmelinová, Ph.D.

forma výuky/forma kontroly: Seminář, konzultace a samostatná práce/seminární práce

anotace:

Kurz se zabývá analýzou kritických pojmů a teorií v aktuálním diskursu interdisciplinární interpretace výtvarného umění. Důraz je položen zvláště na reflexi klasických žánrů tzv. starého umění v současnosti a na jejich edukační potenciál. Prostřednictvím kritického čtení textů, analýz samotných výtvarných artefaktů, a rovněž aktuálních výstavních projektů kurz cíleně rozvíjí interdisciplinární a kreativní myšlení posluchačů. V čtyřech tematických okruzích konfrontuje dobovou praxi, její teoretickou reflexi a aktuální vidění.

- Materiál, forma a styl,
- Originál a kopie,
- Hodnota, trh, sbírka, muzeum umění,
- Prezentace, rituál a paměť.

Posluchači tvoří a kriticky reflektují vlastní portfolia kontextových materiálů ke zvolené problematice. Cílem je kontextualizace podnětů a aplikace získaných poznatků do pedagogické/didaktické praxe v komunikačních a kolaborativních modelech podle odborného zaměření.

Studijní literatura

Doktorand čerpá z literatury (knih, sborníků, časopisů) zaměřené k tématu své práce. Základní literatura je k dispozici v Knihovně PedF UK, Knihovně Uměleckoprůmyslového muzea, Knihovně Celetná FF UK, na online databázích oborových časopisů IJETA (International Journal for Education through Art/ <https://www.intellectbooks.com/>), IJADE (International Journal of Art & Design Education/ <https://onlinelibrary.wiley.com/>) Knihovně AVČR.

Povinná literatura:

MITCHEL, William John Thomas. Teorie obrazu: eseje o verbální a vizuální reprezentaci. Praha 2016. ISBN 9788024632025

NELSON, Robert S., SHIFF, Richard. Kritické pojmy dejín umenia. Critical terms for Art History. Nadácia – Centrum súčasného umenia a Sloart. Bratislava 2004. ISBN 807145978X (originál Critical terms for Art History. The University of Chicago 1996, 2003)

KETTEL, Joachim (ed.). Missing Link. Übergangsformen von Kunst und Pädagogik in der Kulturellen Bildung. Künstlerische Kunstpädagogik im Kontext. Oberhausen: ATHENA –Verlag, 2017. ISBN: 978-3-89896-650-4

Doporučená literatura:

WILSON, Nick. The space that separates: a realist theory of art. 1. New York: Routledge, 2019. ISBN 9781315692128.

BERGER, John: Způsoby vidění (Ways of Seeing). Praha: Labyrint, 2016. ISBN 9788087260784.

ELKINS, James. Proč lidé pláčou před obrazy. Praha: Academia, 2007. ISBN 9788020015099.

Online zdroje:

International Journal for Education through Art/ <https://www.intellectbooks.com/>), IJADE (International Journal of Art & Design Education/ <https://onlinelibrary.wiley.com/>  
<http://creativeconnexions.eu/cg/>